

Prof. dr hab. Małgorzata Fuszara
Katedra Socjologii i Antropologii Obyczajów i Prawa
ISNS UW

Poszukując przymiotnika najtrafniej w mojej ocenie określającego recenzowaną rozprawę dr Anety Gawkowskiej, doszłam do wniosku, że jest to dla mnie praca przede wszystkim intrygująca. Autorka przedstawia bardzo spójny i oryginalny wywód, który jest na tyle konsekwentny i stanowiący zamkniętą całość, że można go właściwie w całości zaakceptować lub w całości mu się przeciwstawić. Mnie wizja Autorki przekonuje – chociaż w wielu sprawach mam inny niż Autorka pogląd – jej wywód jest dobrze uzasadniony, konsekwentny i spójny, ponadto jest prowokujący i intrygujący intelektualnie.

[...] Praca Anety Gawkowskiej ma szereg zalet. Jest bardzo oryginalna – nie znam pracy, która łączyłaby wybrane wątki teoretyczne w sposób, który został zaproponowany przez Autorkę. Porusza się ona swobodnie wśród wybranych wątków teorii socjologicznych i społecznej myśli kościoła, zwłaszcza Jana Pawła II, ciekawie je ze sobą zestawia i łączy, w pracy widać ogromne odczytanie i erudycję Autorki. Z pracy też przebija, chociaż jako wątek wyraźnie poboczny, jej znajomość różnych nurtów feminizmu, w tym wątków innych niż tytułowy „nowy feminizm”.

Inną zaletą pracy jest powrót do podstawowych, rzadko obecnie pojawiających się w naukach społecznych kategorii, takich jak np. „miłość”, „integracja ludzkiego świata”, „humanizacja różnych sfer życia”. [...]

Kolejna zaleta pracy to pokazanie nowatorstwa myśli i nauczania Jana Pawła II, przede wszystkim w odniesieniu do sytuacji kobiet i relacji między płciami, a zwłaszcza seksualności. Jest to tym ważniejsze, że – paradoksalnie – w Polsce właśnie te ważne wątki w nauczaniu Jana Pawła II są szczególnie mało znane.

Praca jest tym ważniejsza w polskim kontekście, że w jej centrum znajduje się podstawowe pytanie o możliwość połączenia feminizmu z katolicyzmem. Autorka, przybliżając „nowy feminizm”, pokazuje taką możliwość. I chociaż można zastanawiać się, czy rzeczywiście termin „feminizm” jest tu właściwy, jedno nie ulega wątpliwości – Autorka poświęca pracę, a zwłaszcza jej drugą połowę, temu nurtowi myśli Jana Pawła II i innych katolickich myślicieli i myślicielek, którzy w centrum ważnych rozważań stawiają kobiety i ich sytuację społeczną. [...]

Tytułowe pojednanie ma dla Autorki wiele wymiarów, ale wspólnym założeniem jest waga harmonii, a nie konfliktu, który w niektórych nurtach myśli społecznej jest nie tylko nieuniknionym, ale podstawowym zjawiskiem charakteryzującym społeczeństwa, a nawet umożliwiającym rozwój. Autorka konsekwentnie się takiej wizji przeciwstawia, podkreślając wagę harmonii i pojednania jako budujących wspólnotę. Wśród najróżniejszych pojednań poczesne miejsce zajmuje zdaniem Autorki to, które oferuje nowy feminizm, gdyż jest to „szczególny przypadek pojednania, które obejmuje nie tylko przedstawicieli obojga płci, ale także pojednanie społeczeństwa i natury”. Temu ostatniemu służy, szeroko w pracy omawiana teologia ciała i ważne miejsce, jakie zajmuje w nauczaniu Jana Pawła II.

[...] Chętnie podjąłabym polemikę z niektórymi wątkami poruszonymi w rozprawie dr Anety Gawkowskiej. Świadczy to, w moim głębokim przekonaniu, o wadze tej pracy – tylko z rozprawami banalnymi i nic niewnoszącymi do nauki nie mamy ochoty polemizować. Przedstawionej przez dr Gawkowską rozprawie nie obciąża ten grzech – jest to rozprawa bardzo interesująca, dyskusyjna, nowatorska, imponująca erudycją Autorki łączącej w ciekawy sposób różne nurty i wątki obecne w naukach społecznych.